

«Польоти в нікуди» – новий тренд авіації та туризму

Розглянуто останній тренд в пасажирській авіації та туризмі періоду пандемії – «польоти в нікуди». Проаналізовано позитивні та негативні впливи таких польотів на галузі, їх антикризове значення, особливості географії.

Туризм та авіація – галузі, що найбільше постраждали від пандемії коронавірусу в 2020 році. Якщо загальний обсяг міжнародної торгівлі послугами скоротився на 16,5%, то міжнародні пасажирські перевезення, в тому числі авіаційні, відповідно на 60 %, а доходи аеропортів на 61 %. Світові надходження від міжнародного туризму загалом скоротилися на 88% (залежно від регіону, ця цифра варіюється від 60 до 89 %) [1].

Одним з трендів, що допомагає авіакомпаніям виходити з кризи та підтримувати позитивний імідж стали так звані «польоти в нікуди» (flights to nowhere, no-destination flight). Деякі авіакомпанії також називають їх «мальовничими рейсами / польотами» або «оглядовими рейсами / польотами». Для таких рейсів аеропорт вильоту та прильоту співпадають, а повітряне судно рухається по кільцевому маршруту. На борту забезпечується належний сервіс та харчування, в деяких випадках можливість побачити регіон та його дестинації з висоти, доповнюється аудіо екскурсією. В більшості випадків, пасажери мають можливість придбати сувенірну продукцію, товари безмитної торгівлі та додаткові напої.

Не слід плутати «польоти в нікуди», тобто «рейси без пункту призначення» (no-destination flight) з терміном популярним на сайтах-пошуковиках та агрегаторах авіаквитків – «рейси без конкретного пункту призначення» (flights without a specific destination).

«Рейси без конкретного пункту призначення» – це опція пошуку авіаквитків на популярних сервісах (Skyscanner, Google Flights та ін.), що дозволяє знаходити дешеві перельоти, в межах бюджету мандрівника або ліміту вільного часу. Достатньо вказати аеропорт вильоту та суму, на яку розраховує турист і сервіс запропонує кілька варіантів аеропорту прильоту за заданими параметрами.

Ідея «польотів в нікуди» з'явилася ще навесні 2020 та вперше була реалізована тайванською авіакомпанією EVA Air. Політ тривав близько трьох годин, пролягав вздовж узбережжя острова Тайвань та далі до японського архіпелагу Рюкю. Вартість квитка становила близько 180 доларів США.

Станом на березень 2021 року, більше 40 авіакомпаній у всьому світі здійснювали «рейси без пункту призначення» хоча б один раз, а близько 10 – реалізовували такі оглядові екскурсійні польоти регулярно, або з нагоди свят.

Серед лідерів даного напрямку – ще одна тайванська авіакомпанія StarLux Airlines, що пропонує трьохгодинний політ над Тайванем та Філіппінами, вартістю близько 160 доларів США (рис.1.).

Політ над островом Борнео від Royal Brunei Airlines коштує значно дорожче, зважаючи на співвідношення з тривалістю польоту – близько 500 доларів за двогодинний політ [4].

Найвідоміший у світі «мальовничий рейс» реалізувала австралійська авіакомпанія Qantas Airways. Семигодинний політ над Австралією на висоті 30 000 футів (близько 9000 м) включає огляд найвідоміших DESTINAЦІЙ континенту – Сіднейської гавані, Великого Бар'єрного рифу, Золотої милі та знаменитої скелі Улуру (Аерс-Рок). Рейс здійснюється на Boeing 787 Dreamliner, що відомий серед авіапасажирів своїми великими ілюмінаторами, які чудово підходять для огляду з висоти. Вартість квитків становила від 600 до 2734 доларів США, для економ та бізнес-класу відповідно[5].

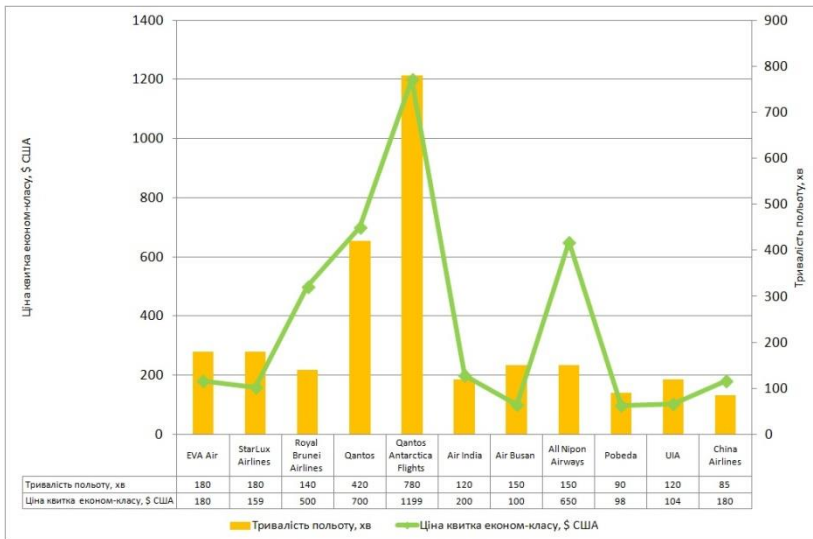

Рис.1. Співвідношення ціни та тривалості «польотів в нікуди» світових авіакомпаній у 2020 році

Також Qantas Airways, регулярні польоти якої призупинені до середини 2021 року, здає в оренду один з своїх літаків компанії Antarctica Flights – для проведення екскурсій над Антарктикою та Антарктидою. Базовим аеропортом для оглядових антарктичних екскурсій є Мельбурн. Польоти тривають 12-14 годин та здійснювалися в сприятливий для навігації період (з листопада по лютий). Вартість квитків є найвищою в сегменті no-destination flight та стартує від 1189 доларів США. На відміну від більшості подібних польотів по всьому світу, які продаються протягом 10 хвилин - години, з появи на сайтах авіакомпаній, квитки Qantas Antarctica були доступними для бронювання протягом кількох днів, що в першу чергу пов'язано з ціною. Вартість квитка в бізнес-класі з повним обслуговуванням становить 5800 доларів США.

Польоти, що пропонували на новорічну ніч коштували близько 7000 доларів США [5].

Також «польоти в нікуди» пропонують: японська авіакомпанія All Nipon Airways (над Тихим океаном до Гавайських островів); південнокорейська Air Busan (над містами Сеул, Пхохан, Кванджу та островом Чеджу), Air India, China Airlines та багато інших.

Міжнародні авіалінії України (МАУ), станом на початок квітня 2021 року, здійснили 3 екскурсійні польоти над Києвом – «Світ очима пілота». Рейс стартує з аеропорту Бориспіль, далі маршрут побудований наступним чином: політ над Києвом уздовж Дніпра – Прип'ять – ЧАЕС – Гостомель (де базується АН-225 «Мрія») – Київ – аеропорт Бориспіль. Особливістю вітчизняного no-destination flight у тому, що політ здійснюється на висоті всього 900 метрів над рівнем Дніпра, а екскурсію проводять діючі пілоти авіакомпанії. Також, екскурсія доповнена відвідуванням салону Boeing 777 на території аеропорту. Вартість послуги – 2970 гривень. Це один з найдешевших «мальовничих польотів» у світі [2].

«Польоти в нікуди» не є антикризовим рішенням для авіакомпаній, а доходи від них, звичайно, не компенсують збитків від зменшення кількості регулярних рейсів. Проте, такі своєрідні авіаекскурсії дозволяють запобігти простою літаків, а персонал авіакомпаній зберігає робочі місця та професійні навички.

No-destination flight – це скоріше іміджеве рішення, ніж економічне. Купуючи такі квитки – пасажирів отримують не просто транспортну чи туристичну послугу, а елемент звичного способу життя у період до пандемії або новий досвід.

Але є і негативні риси таких польотів. Екологи наполягають на марній траті природних ресурсів при здійсненні рейсів без пункту призначення. Проблемою є і викиди CO₂. Наприклад, у 2019 році, за даними АТАГ (Air transport action group), загальносвітові викиди від повітряних перевезень склали 915 мільйонів тон вуглекислого газу, що еквівалентно загальним викидам промислової Німеччини і Нідерландів або 2,4% світових викидів CO₂. За розрахунками організації, авіаційна галузь відповідальна за 5 % кліматичних змін у світі [3].

В 2020 кількість польотів, а отже й викидів в атмосферу, істотно скоротилася. Проте, саме з екологічних мотивів деякі компанії відмовилися від «польотів в нікуди». Наприклад, Singapore Airlines, незважаючи на повну відсутність внутрішнього ринку авіаперевезень відмовилася від «мальовничих рейсів», замінивши їх екскурсіями в аеропорт і на тренувальні бази та переобладнавши кілька літаків у ресторани.

Медики в свою чергу наполягають на ризиках для здоров'я пасажирів, які можуть бути мінімальними в літаку (за рахунок особливих систем фільтрації повітря) проте залишаються істотними при контактах в аеропорту.

Отже, «польоти в нікуди» – один з найцікавіших і найскравіших трендів в авіації та туризмі в період пандемії. Географія польотів досить широка, але найпопулярнішими оглядові рейси є в Азійсько-Тихоокеанському регіоні, що зазнав найбільших збитків протягом 2020 року. І хоча такі заходи

не є комплексними антикризовими рішеннями, вони мають низку позитивних економічних та іміджевих наслідків для авіакомпаній, тому імовірно будуть залишатися популярними і протягом 2021 року.

Список літератури

1. Ткачук Л. Міжнародні подорожі авіаційним транспортом у період пандемії / Л.М. Ткачук, М. Г. Руднева // Туризм у XXI столітті: виклики та реагування: міжнародна науково-практична конференція, 27 листопада 2020 р.: тези доп. – К.: 2020. – С.111-114.
2. Політ над Києвом – світ очима пілота [Електронний ресурс]. – 2021. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.flyuia.com/ua/ua/services/flight-over-kyiv>.
3. ATAG – Air transport action group [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.atag.org/facts-figures.html>.
4. Humphries M. 'Flights to nowhere' are the dumbest travel trend of 2020 [Електронний ресурс] / Monica Humphries. – 2020. – Режим доступу до ресурсу: <https://www.insider.com/flights-to-nowhere-dumbest-travel-trend-2020-12>.
5. Qantas Airways Limited [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.qantas.com/us/en.html>.